

(Прес за РС, 1. 3. 2011)

Негдје прије или после првих слободних избора и формирања владе, али свакако у том политички згуснутом времену између 1991. и 1992, Радована Караџића су упитали новинари како то да у врху српског националног покрета нема више кадрова из Крајине, иако је народ тамо масовно подржао СДС. А он се, ваљда још политички неискусан, нео презно нашалио: „Регионални кључ је комунистичка конструкција. Ми бирамо кадрове према способностима, а онда се обично испостави да су то све сами Херцеговци.“ Не знам да ли су се Крајишници због ове грубе шале увриједили, али не сјећам се да је неко од њих јавно протествовао или окренуо леђа српском лидеру. Напротив, Крајина је и територија но и популационо и учешћем у војсци дала максималан допринос остварењу РС. Сада, кажу у Херцеговини, изгледа да је обратно, односно испада да су за министарске функције способни једино Крајишници, јер доминирају у актуелном саставу Владе РС.

Не ради се, наравно, о враћању „мило за драго“ на релацији Херцеговина–Крајина, него о неадекватном схватању системске улоге владе која није репрезентативни него извршни орган власти.

Не ради се, наравно, о враћању „мило за драго“ на релацији Херцеговина–Крајина, него о неадекватном схватању системске улоге владе која није репрезентативни него извршни орган власти. Мандатар саставља хомоген тим и обично се, сасвим природно, ослања на људе које добро познаје, са којима је раније блиско сарађивао и који су практично више именовани него бирани за чланове Владе. Тако се данас свугдје у свијету ради. Познато је, рецимо, да је Владимир Путин довео у Москву петроградску екипу својих сарадника из времена када је био доградоначелник овог града, а амерички председници се, опет, обично окружују колегама са колеџа или универзитета. Ни Радован није бирао искључиво према способностима нити су то били кадрови које је открио у Херцеговини и довео их у Сарајево. Били су то, као и он сам, дугогодишње Сарајлије из круга његових литерарних, љекарских, земљачких и других пријатеља (Кољевић, Крајишник, Буха, Зуковић, Калинић).

Ни у претходном режиму „комунистичка конструкција“ регионалног кључа није, заправо, изгледала другачије. Бранко Микулић, коме се не може оспорити да је за оно вријеме и услове био способан политичар, својевремено је, због мањка хрватских кадрова у републичким органима, довео читав омањи тим својих пријатеља из родног Бугојна, на челу са Хрвојем Иштуком. Као да Хрвата и са јачим референцама није било у средњој Босни и Посавини. А што је још важније, претходна власт је трајала безмало пола вијека, па херцеговачки, крајишки, семберски и други кадрови нису довођени на функције у Сарајево директно из завичаја, него су се ту већ затекли јер су још од раније годинама породично живјели. На примјер, В. Шегрт, Ч. Капор, Б. Ђуричић, Т. Куртовић и др. су већ од 1945. деценијама живјели у Сарајеву, а бројани су као херцеговачки кадрови, иако се Блажо, као син печалбара, чак и родио у САД. Или, рецимо, Р. Чолаковић, Ц. Мијатовић, Х. Грабчано вић и др. третирани су као Семберци, мада су деценијама уназад били одселили из тог краја. Напротив, Рато Дугоњић и Мунир Месиховић, мада рођени у Требињу односно Љубушком, и према перцепцији околине и према аутоперцепцији били су ексклузивно Сарајлије, ваљда по томе што су им се родитељи још прије оног рата преселили у главни град.

Ни у претходном режиму „комунистичка конструкција“ регионалног кључа није, заправо, изгледала другачије.

Разлика је у томе што је Сарајево било главни и највећи град у БиХ већ стољећима, па се у њега генерацијама слијегало становништво из ширег простора, а Бањалука је од регионалног крајишког центра прије тек нешто више од деценије прерасла у пријестоницу РС. Међутим, гравитациона снага административног центра и великог града дјелује и мимо политичких промоција, посебно на младе и покретљиве људе које Бањалука привлачи и трајно задржава прије свега великим универзитетом, али и већим пословним шансама. Међу бањалучким професорима, новинарима, љекарима, архитектама и сл. све је више Билећана, Фочака, Сарајлија. Тако, рецимо, долази до парадокса да Требињу недостаје урбаниста, иако на АГФ-у у Бањалуци у свакој генерацији дипломира по неколико Херцеговаца. Укратко, питање је само времена када ће Бањалука по регионалној структури постати РС у малом, а виталне придошлице запосјести Господску улицу. То, наравно, само додатно актуелизује прворазредни значај равномјерног регионалног развоја и превазилажења развојног јаза сјевер-југ у РС. Али, то је много озбиљнији проблем и не може га ријешити „одговарајуће мјесто рођења појединих министара“.

Одакле су министри родом

Пише: Ненад Кеџмановић
субота, 05 март 2011 15:18

Док је Ф. Абдић, сједећи у ЦК и, касније, у Предсједништву БиХ, био заокупљен само својом Кладушом, тешко би било доказати да је нпр. Блажо нешто по себно задужио баш Невесиње или Мајо – Бијељину. Није, дакле, важно одакле је ко, него какву политику води.

Искуство показује да се политичари по индивидуалној оријентацији могу подијелити на оне који остају више завичајно везани и оне који доласком на више функције шире оквира свога мишљења и дјелања. Док је Ф. Абдић, сједећи у ЦК и, касније, у Предсједништву БиХ, био заокупљен само својом Кладушом, тешко би било доказати да је нпр. Блажо нешто по себно задужио баш Невесиње или Мајо – Бијељину. Није, дакле, важно одакле је ко, него какву политику води. Бугојанац Микулић је Зимску олимпијаду правио у Сарајеву, а Са рајлија Рато гурао програм 1000 км путева широм БиХ. Исто тако, пут према Црногорском приморју Додик није правио од Лакташа него од Требиња, као што Џомбић довршава тунел и пут преко Чемерног, а не на Козари. Ни хидроенергетски мегаподухват (са Србијом) не почиње на Врбасу него на Дрини. А то су пропустиле да ураде раније владе са више министара из Херцеговине и Подриња. Влада СССР-а је некада, поред ресорних, имала и регионалне министре, али тај рецепт функционалан за највеће земље био би ипак не адекватан за малу РС. Састављене и по националним, и по страначким, и по коалиционим, и по родним квотама, владе РС су, очигледно, претијесне да би баш у сваком мандату био задовољен и регионални баланс, који ипак има само релативан значај.